

Pel que fa a càrrecs i circumstàncies destacades en el món del dret, la doctora Roca va ser secretària de la Facultat de Dret. Durant l'època del rector Bricall, va ser vicerectora i secretària general de la Universitat de Barcelona. És membre de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya des de l'any 1980. És membre de la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat de Catalunya, com si diguéssim el Consell d'Estat de Catalunya, des de l'any 1983, i és membre de la Comissió General de Codificació de l'Estat espanyol; naturalment, no tenim a Catalunya, en l'actual estructura del Departament de Justícia, un ens paral·lel, la qual cosa fa que la col·laboració en la creació legislativa sigui una col·laboració més personal, i cal dir que aquí també la doctora Roca ha tingut una participació molt important. Jo citaria especialment la seva participació en l'elaboració de la constitucionalització de la compilació, publicada pel Parlament l'any 1984; en segon terme, la seva participació en la redacció del que ja és avui el nostre Codi de successions, i durant l'època de l'anterior conseller —la qüestió actualment està en suspens—, havia tingut una participació molt destacada en la ponència que està treballant sobre el futur Codi de família. Ha participat en activitats en universitats estrangeres, concretament a Itàlia, i actualment és a Oxford en el Center for Social Legal Studies. D'altra banda, la doctora Roca és membre de redacció de tres revistes: *Revista Jurídica de Catalunya*, *Derecho civil y Constitución* i *Derecho y fenómeno humano*.

La doctora Roca és una persona d'una gran activitat, és prou coneguda en la nostra societat, i és una persona molt extravertida i molt interessant des d'un punt de vista jurídic. Seria una bona cosa per a l'Institut que ella pogués entrar a formar part de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Aquesta és la finalitat de la meva dissertació i m'agradaria que els hagués convençut.

JOSEP M. TERRICABRAS I NOGUERAS

Presentat per Eusebi Colomer i Pons (text llegit per Pere Lluís i Font)

M'ha estat encomanada la tasca honrosa de presentar a aquest Ple de l'Institut el candidat triat per la Secció de Filosofia i Ciències Socials per a ocupar una vacant, oberta pel meu pas a la condició d'emèrit, en l'àrea de filosofia. Ho faig de molt bon grat, no solament perquè ell és un gironí d'elecció, amb el qual mantinc des de fa força anys una bona relació de coneixença i d'amistat, sinó també i sobretot perquè considero —i així ho ha considerat també la nostra Secció—

que es donen en ell amb escriu les condicions requerides per a esdevenir el nostre col·lega.

Josep M. Terricabras i Nogueras nasqué el 1946 a Calella de la Costa. Després de fer el batxillerat, passà cinc anys al seminari de Girona, aleshores un oasi d'obertura d'esperit, de preocupacions intel·lectuals i socials i de catalanitat, on va rebre l'empremta profunda de l'enyorat Dr. Damià Estela i d'un llavors joveníssim Modest Prats. Allí vaig conèixer per primera vegada Terricabras. La imatge que em quedà d'ell és la d'un jove estudiant lletraferit i amb un secret amor per la filosofia. De fet, en aquells anys inicià la carrera de filosofia a la Universitat de Barcelona, on es llicencià el 1972. Poc després a la Universitat de Münster i sota la direcció del Prof. Hünemann iniciava una investigació sobre l'obra de Wittgenstein i guanyava una beca que li permeté de treballar amb la Prof. Anscombe en els manuscrits inèdits d'aquell pensador, conservats en el Trinity College de la Universitat de Cambridge. Com a resultat d'aquest treball, assolí el 1977 el títol de doctor en filosofia per la Universitat de Münster, amb una tesi doctoral titulada *Ludwig Wittgenstein. Kommentar und Interpretation*, publicada en alemany l'any següent.

Entretant, Terricabras havia tornat a casa i havia obtingut la càtedra de filosofia de l'Institut de Sant Feliu de Guíxols, on exercí amb entusiasme i dedicació durant vuit anys. El 1985 fou professor visitant de la Universitat de Berkeley, on treballà amb el professor L. Zedeh sobre l'anomenada «lògica dels conceptes vagues». Aquell mateix any començà a ensenyar com a professor de filosofia al Col·legi Universitari de Girona, que depenia aleshores de la UAB i que esdevindria després Universitat de Girona. Va ser-ne el primer professor titular de filosofia i actualment n'és catedràtic. Cal dir que és sobretot gràcies al seu esforç i a la seva tenacitat que la jove Universitat de Girona té estudis de filosofia.

L'activitat acadèmica i investigadora de Terricabras s'ha adreçat de bon començament vers el conreu de la filosofia contemporània i, més concretament, de la lògica, l'ètica, la filosofia política i la filosofia del llenguatge, a més del pensament de Wittgenstein, camp en el qual és un especialista reconegut internacionalment. De l'abast i el volum ja força considerables de la seva obra, en dona fe la mitja dotzena de llibres publicats fins ara, entre els quals caldria destacar, a part de la ja esmentada tesi sobre Wittgenstein, *Ètica i llibertat, Fer filosofia avui, Introducció a la lògica borrosa* (aquest, en col·laboració), i l'assaig, a punt de veure la llum, *La comunicació. Tòpics i mites de la filosofia actual*. Ha fet també la traducció catalana —impecable— del *Tractatus logico-philosophicus* i de les *Investigacions*

filosòfiques de Wittgenstein. Sense parlar de les altres moltes traduccions i de la cinquantena d'articles i de col·laboracions en obres col·lectives. Darrerament, s'ha encarregat de la revisió del monumental *Diccionario de filosofía* de Ferrater Móra, amb vista a la nova edició que acaba de sortir.

Hom ha caracteritzat el pensament de Terricabras com «una filosofia al servei de la realitat». Ho és, efectivament, però a través de la mediació necessària del llenguatge. La filosofia esdevé aleshores un mètode descriptiu dels usos del llenguatge i de les lògiques dels diversos llenguatges. Això el porta a distanciar-se tant de la metafísica tradicional com del positivisme, en el fons tan dogmàtic com aquella: «El metafísic té raó —escriu—, quan pensa que la ciència no té l'última paraula. No en té, però, quan pensa tenir-la ell. El positivista té raó, quan critica la manca de rigor usual en metafísica. No en té, però, quan li nega tota possibilitat de tenir-ne». En aquest sentit, la seva filosofia resulta menys pretenciosa que la metafísica tradicional i menys adoctrinada que la positivista. Però és que ella només és una administradora minuciosa i fidel dels jocs de llenguatge. Tanmateix, aquesta filosofia, aparentment teòrica i àdhuc innòcua, se sent compromesa amb un estil ètic de pensar i de viure, que no és un afegitó, sinó una conseqüència del seu mètode; una conseqüència, val a dir, no pas lògica i inevitable, però sí possible i adequada. És aquest estil ètic, propugnat per Terricabras, que el durà a esbossar una ètica que es pren seriosament la llibertat i la responsabilitat, i que mostra que no pot existir una moral que no sigui lliure ni pot ser humana una llibertat que no sigui responsable.

Un tret essencial de la personalitat de Terricabras és també la seva capacitat d'organitzador i d'animador cultural. Ell ha estat, per exemple, el promotor de les I i les II Jornades de Filosofia Catalana, tingudes a Girona el 1988 i el 1989, respectivament, i del Simposi Internacional sobre Wittgenstein, celebrat a la mateixa ciutat el 1989. I és que ell pensa que, si des de la universitat s'ha de fer una feina de gran qualitat científica, aquesta tasca només acaba tenint sentit si és completada per un treball de projecció social i cultural. Aquest punt de vista es troba també a l'arrel de l'endegament del Projecte Filosofia 6/18 i de la creació a Girona de la Càtedra Ferrater Móra de Pensament Contemporani. El Projecte Filosofia 6/18 és una adaptació per als mestres i infants del nostre país d'una idea de Lipman, un filòsof americà amb profundes arrels europees. Lipman ha escrit novel·les breus, en què els personatges dialoguen i discuteixen sobre temes de la vida quotidiana. Cada novel·la va acompanyada del llibre del mestre, que inclou exercicis i propostes perquè aquest provoqui la discussió a classe. No es pretén que els infants

aprenuin filosofia —això seria un disbarat—, sinó que aprenuin a reflexionar, a discutir, a pensar, a raonar, en definitiva, a filosofar. Per la seva banda, la Càtedra Ferrater Móra de Pensament Contemporani ha organitzat des de 1989 dos cursos anuals, pels quals han passat figures eminents del pensament mundial, no solament filosòfic, com el mateix Ferrater Móra, Paul Ricoeur, Williard V. Quine, Adam Schaff, Lluís Santaló, Miquel Batllori, Noam Chomski, Eric J. Hobsbawm o Ilya Prigogine. Es deu també a la seva gestió que la càtedra compti, a més a més, amb dos fons inestimables: el fons Wittgenstein, que conté els manuscrits del filòsof en microfilm, i la biblioteca Ferrater Móra, que reuneix els llibres, documents, correspondència i papers personals del filòsof.

Terricabras ha estat també professor invitat de diverses universitats, participa habitualment en els congressos de filosofia —nacionals, estatals i internacionals—, és un conferenciant molt sol·licitat i és membre de diverses societats científiques, des de la Societat Catalana de Filosofia fins a l'Acadèmia de Ciències de Nova York.

El que he dit fins ara, penso que pot donar una idea, no solament de la categoria intel·lectual de J. M. Terricabras, sinó també del seu grau d'arrelament al país i del seu compromís amb la cultura catalana.

Per acabar, voldria deixar testimoni de la seva qualitat humana, de la seva equanimitat, del seu esperit de col·laboració, de la seva finesa i del seu bon humor. Per tot això, crec que és un excel·lent candidat a membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans.